

Установа „Центар за културу“ Ковин
Цара Лазара бр. 85,
26220 Ковин
Број: /2020.
Дана: 17.08.2020.године
Тел: 013/742-310,
Факс: 013/742-592
E-mail:direktorckk@gmail.com
Web: www.kulturakovin.rs

Фондација за заштиту завичајног наслеђа Подунавских Шваба
ЗАВИЧАЈНА КУЋА
Сремски Карловци
Андреја Волног 1А

Предмет: Предлог за годишњу награду Фондације ПРИЗНАЊЕ ЗА ЧЕСТИТОСТ

ЧОЈСТВО У ВРЕМЕНИМА БЕШЧАШЋА

Част, честитост, чојство, јунаштво, људскост ...

Не само речи из времена од пре само једног века, у савременом добу готово занемарене.

Ипак, има таквих данас и речи и дела. Ређе, али их има.

На Војничком гробљу у Ковину ратне 1915. године сахрањено је у 60 заједничких хумки више од пет стотина војника, припадника аустроугарске и српске војске, који су страдали током борби око Смедерева, а као рањеници били смештени у тадашњој болници Црвеног крста у Ковину. Иако припадници непријатељских војски, од тада заједнички почивају, вечно сједињени, један до другог.

Војничко гробље је скоро шест деценија било запуштено, неприступачно, зарасло, заборављено...

Удружење потомака ратника ослободилачких ратова Србије 1912-1918. године и поштовалаца Ковин, није дозволило заборав. Уређивање гробља је започето 2003. године, а константну бригу о њему Удружење је 2 године касније

преточило у иницијативу да се подигне споменик палим жртвама са обе стране. Огромним залагањем, пре свих, председника Удружења Милана Дивца, као и његових сарадника, 12. новембра 2009. године, крунисана је вишегодишња активност на уређењу Војничког гробља и подизању величанственог споменика страдалницима.

На лепо уређеној зеленој површини налази се 60 надгробних плоча сахрањеним војницима Једанаесте немачке и Треће српске армије, а испред њих постоље са гранитним спомеником којим доминирају, једна до друге, српска шајкача и немачки шлем. *„Овде почивају сједињени у смрти, српски, немачки и аустроугарски ратници пали у борбама за Смедерево и околину 1915. године“* пише подно шајкаче и шлема, на споменику *„Мира и разумевања“* који је дело вајара Љубише Манчића. Свакако треба рећи да су финансијску подршку пружили Покрајински секретаријат за културу АП Војводине, Општина Ковин и бројни други донатори, наравно, под суштинским покровитељством Удружења потомака ратника ослободилачких ратова Србије 1912-1918. године и поштовалаца Ковин.

Темељно обновљено и зеленилом оплемењено и оивичено гробно обележје добило је и своју инфо таблу са текстом на српском, немачком и енглеском језику.

Влада Републике Србије је Војничко гробље у Ковину 29. јула 2015. године прогласила за знаменито место. На основу тога, Скупштина општине Ковин донела је Одлуку о заштити и одржавању Војничког гробља у Ковину и обележавању Дана ослобођења Ковина у Првом светском рату („Сл. лист општине Ковин“, бр. 9/2015).

Сваке године, 12. новембра, Општина Ковин и Удружење потомака ратника ослободилачких ратова Србије 1912-1918. године и поштовалаца Ковин, организују церемонију на Војничком гробљу поводом Дана ослобођења Ковина у Великом рату, уз опело ратницима које служе свештеници Српске православне цркве и Римокатоличке цркве.

Програму обележавања присуствују представници Републике Србије, АП Војводине, Војске Србије, амбасада земаља чији су војници сахрањени на ковинском гробљу, Завода за заштиту споменика културе Панчево, свештенства, удружења ратника и њихових потомака, школа, установа културе и других организација из локалне заједнице, грађани.

На овај начин, Удружење потомака из Ковина је својом грађанском иницијативом, упорношћу и посвећеношћу у борби да се овакви примери људскости и толеранције и у ратним временима никада не забораве, учинило да се читава локална заједница покрене и да локална самоуправа уврсти и формално церемонију посвећену сахрањеним војницима у своје програме обележавања и чувања баштине.

Удружење, основано 1996. године, овим спомеником је крунисало вишедеценијски разноврсни ангажман.

У Информацији о активностима још далеке 2010. године Милан Дивац прецизно наводи да је (до тада): *Удружење организовало 30 трибина на којима је присуствовало 4048 грађана...На трибинама су говорили истакнути академици и професори београдског и новосадског универзитета (С. Аврамов, В. Крстић, Д. Недељковић и други).*

Удружење је организовало 41 екскурзију у којима је учествовало 1838 грађана и чланова Удружења. Од тог броја 12 екскурзија је ван РС (Грчка, Тунис, Париз, Румунија, Мађарска, Бања Лука). Организоване су екскурзије за ученике основних и средњих школа на којима је учествовало 94. ученика и 8 професора. То су ученици награђени на наградном конкурс.

На 12 парастоса колико је Удружење (до тада) организовало учествовало је 2289 грађана... Овome треба додати да је 2/3 било ученика основних и средњих школа.

У Информацији Дивац наводи и да комеморацији редовно присуствује почасни вод Војске, а у три наврата и Војни оркестар из Дома војске тада СРЈ. Уз то, он даље каже да је до тада одржано 10 академија посвећених ослобођењу Ковина 12. новембра 1918. године, на којима је присуствовало просечно по 222 грађанина.

Такође, Дивац наводи и да је на наградним конкурсима у том периоду учествовало 272. ученика са ликовним и 152. са литерарним радовима. Постављено је 5 изложби са темама: *Пробој солунског фронта, Топлички устанак, Прикључење Војводине Србији, Формирање прве Српске добровољачке дивизије у 1916. години и Нато бомбардовање Србије*, а на којима је било укупно 940 посетилаца.. три филмске пројекције у њиховој организацији на тему *Никола Пашић, Верници отаџбине и Филм о Тунису*, гледало је укупно 535 посетилаца.

Напомињемо да су изнети подаци за рад до 2010. године. Збирни подаци о активностима у међувремену, до данашњег дана, практично не постоје, али се може претпоставити да су бројке драстично увећане.

Уз поменуте податке о активностима поменимо да се редовно одржавају годишње скупштине Удружења, као и састанци посебно уочи значајних догађања.

На уредно одштампаном списку чланова Удружења последњи редни број је 243.

У једном од бројних обраћања јавности Милан Дивац је истакао и следеће: ***„Основни задатак Удружења је да сачувамо и развијамо национални идентитет. То су основна обележја свих народа, па и српског. Без националних вредности нисмо могли настати, нити можемо опстати без њих као народ, односно нација. Свет у којем живимо јесте свет занемаривања (заборављања) духовног наслеђа наших предака. Све се обезвређује: језик, писмо, историја, традиција, култура, вера и друго што је вековима стварано, а ништа се ново не нуди. Силе зла, лаж, мржња, злоба, пакост, завидност, постају скоро владајуће силе "опстанка".***

Једноставно речено, као народ налазимо се у немоћи да схватимо шта нас је снашло.

Неопходно је да постанемо заветници истине и велики борци за правду и слободу. Једино нас истина, правда и слобода могу спасти од прогањања".

Овим речима лидера Удружења, Милана Дивца, на најбољи начин дефинисаћемо суштину вишедеценијске активности Удружења потомака ратника ослободилачких ратова Србије 1912-1918. године и поштовалаца Ковин, а тиме и суштину нашег предлога за Вашу награду.

С уважавањем,

Директор
Миливој Грчић